

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN MINH TÂM

**NGHIÊN CỨU KHẢ NĂNG HẤP THỤ KHÍ CO₂ CỦA
RỪNG TRỒNG MỠ (MANGLIETIA CONIFERA) TẠI
THÀNH PHỐ LÀO CAI, TỈNH LÀO CAI**

Chuyên ngành: Sinh thái học

Mã số: 60.42.01.20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

- 1. TS. Nguyễn Thế Hưng**
- 2. PGS.TS. Hoàng Ngọc Quang**

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành tại trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên theo chương trình đào tạo cao học Sinh học hệ chính quy, chuyên ngành Sinh thái học, khoá 19 (2011 - 2013).

Trước hết, tác giả xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc đến TS. Nguyễn Thế Hưng và PGS.TS. Hoàng Ngọc Quang - người hướng dẫn khoa học, đã trực tiếp hướng dẫn, tận tình giúp đỡ, truyền đạt những kiến thức quý báu và dành những tình cảm tốt đẹp cho tác giả trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Trong quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn, tác giả nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của Ban giám hiệu, Khoa Sau đại học và các thầy, cô giáo khoa Sinh Trường Đại học Sư phạm và các bạn bè đồng nghiệp. Nhân dịp này, tác giả xin chân thành cảm ơn về sự giúp đỡ hiệu quả đó.

Xin cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, ban ngành trên địa bàn tỉnh Lào Cai, các xã, phường và một số hộ dân trồng rừng trên địa bàn nghiên cứu đã tạo điều kiện giúp đỡ tác giả trong việc thu thập số liệu ngoại nghiệp để thực hiện luận văn này.

Do thời gian và kinh nghiệm còn hạn chế, bản luận văn này chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót. Với tinh thần cầu thị, tác giả mong nhận được những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy, cô giáo, các nhà khoa học cùng bạn bè đồng nghiệp để luận văn này được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 11 tháng 4 năm 2013

Tác giả

Nguyễn Minh Tâm

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi cùng với sự hướng dẫn khoa học của TS. Nguyễn Thế Hưng và PGS.TS. Hoàng Ngọc Quang (Trường Đại học Tài Nguyên và Môi Trường Hà Nội). Các số liệu, kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là hoàn toàn trung thực. Nếu sai tôi chịu hoàn toàn trách nhiệm.

Tác giả

Nguyễn Minh Tâm

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	i
LỜI CAM ĐOAN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH VÀ ẢNH.....	x
MỞ ĐẦU.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU.....	4
1.1. Trên thế giới	4
1.1.1. Nghiên cứu sinh khối và năng suất rừng.....	4
1.1.2. Nghiên cứu khả năng hấp thụ carbon của rừng.....	8
1.1.3. Nghiên cứu về cây Mỡ (Manglietia conifera).....	12
1.2. Ở Việt Nam.....	13
1.2.1. Nghiên cứu sinh khối và năng suất rừng.....	13
1.2.2. Nghiên cứu khả năng hấp thụ carbon của rừng.....	16
1.2.3. Các hoạt động liên quan đến CDM ở Việt Nam	19
1.2.4. Nghiên cứu về cây Mỡ	21
1.3. Nhận xét và đánh giá chung	22
Chương 2: MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Mục tiêu nghiên cứu	24
2.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	24
2.3. Nội dung nghiên cứu	25

2.3.1. Tổng quan tài liệu: Phân tích, tổng hợp và đánh giá các công trình nghiên cứu trên thế giới và ở Việt Nam có liên quan đến đề tài.....	25
2.3.2. Nghiên cứu điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội tỉnh Lào Cai (vị trí địa lý, địa hình, khí hậu, thổ nhưỡng...).	25
2.3.3. Nghiên cứu sinh khối rừng Mỡ trồng thuần loài ở các tuổi khác nhau ở thành phố Lào Cai, tỉnh Lào Cai.	25
2.3.4. Nghiên cứu khả năng hấp thụ CO ₂ của một số quần xã rừng Mỡ trồng thuần loài ở các tuổi khác nhau ở thành phố Lào Cai, tỉnh Lào Cai.	25
2.3.5. Nghiên cứu mối quan hệ giữa sinh khối, lượng carbon hấp thụ với các nhân tố điều tra rừng chủ yếu và xây dựng bảng tra lượng CO ₂ hấp thụ của rừng Mỡ cho tỉnh Lào Cai.	25
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.4.1. Quan điểm và cách tiếp cận của đề tài	25
2.4.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể	27
Chương 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ - XÃ HỘI KHU VỰC	
NGHIÊN CỨU	30
3.1. Điều kiện tự nhiên	30
3.1.1. Vị trí địa lý	30
3.1.2. Địa hình, địa thế	30
3.1.3. Khí hậu, thủy văn	31
3.1.4. Địa chất, thổ nhưỡng.....	33
3.1.5. Hiện trạng đất đai và tài nguyên rừng.....	34
3.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	38
3.2.1. Nguồn nhân lực	38
3.2.2. Thực trạng chung về kinh tế - xã hội của tỉnh Lào Cai.....	39
3.3. Nhận xét đánh giá chung về điều kiện khu vực nghiên cứu	39
3.3.1. Thuận lợi	39
3.3.2. Khó khăn	40

Chương 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	41
4.1. Nghiên cứu sinh khối cây cá thể	41
4.1.1. Nghiên cứu sinh khối tươi cây cá thể.....	41
4.1.2. Nghiên cứu sinh khối khô cây cá thể	44
4.1.3. Mối quan hệ sinh khối khô với sinh khối tươi cây cá thể Mỡ	47
4.2. Nghiên cứu sinh khối cây bụi, thảm tươi và vật rơi rụng.....	48
4.2.1. Nghiên cứu sinh khối cây bụi, thảm tươi	48
4.2.2. Nghiên cứu sinh khối vật rơi rụng	50
4.3. Nghiên cứu tổng sinh khối toàn lâm phần.....	52
4.3.1. Nghiên cứu tổng sinh khối tươi toàn lâm phần.....	52
4.3.2. Nghiên cứu tổng sinh khối khô phần trên mặt đất toàn lâm phần	55
4.4. Nghiên cứu lượng carbon tích lũy trong cây cá thể	57
4.4.1. Cấu trúc carbon tích lũy trong cây cá thể.....	57
4.4.2. Mối quan hệ giữa lượng carbon tích lũy trong cây cá thể với các nhân tố điều tra lâm phần.....	60
4.4.3. Mối quan hệ carbon với sinh khối khô cây cá thể.....	61
4.5. Nghiên cứu lượng carbon tích lũy trong cây bụi, thảm tươi và vật rơi rụng.....	62
4.5.1. Nghiên cứu lượng carbon tích lũy trong cây bụi, thảm tươi.....	62
4.5.2. Nghiên cứu lượng carbon tích lũy trong vật rơi rụng	63
4.6. Nghiên cứu tổng lượng carbon, CO ₂ hấp thụ trong rừng Mỡ	64
4.6.1. Cấu trúc tổng lượng carbon tích lũy trong lâm phần	64
4.6.2. Nghiên cứu tổng lượng CO ₂ được hấp thụ trong phần trên mặt đất của toàn lâm phần.....	65
4.6.3. Mối quan hệ tổng CO ₂ được hấp thụ bởi phần trên mặt đất của toàn lâm phần với các nhân tố điều tra	66

4.7. Đề xuất một số ứng dụng trong việc xác định sinh khối và lượng carbon tích lũy rừng trồng Mỡ	67
4.7.1. Đề xuất ứng dụng xác định sinh khối tươi, sinh khối khô và lượng carbon cây cá thể Mỡ dựa vào các nhân tố điều tra lâm phần	67
4.7.2. Đề xuất ứng dụng xác định sinh khối khô thông qua sinh khối tươi	68
4.7.3. Đề xuất ứng dụng xác định lượng carbon được tích lũy thông qua sinh khối khô cây cá thể	68
4.7.4. Đề xuất ứng dụng xác định tổng sinh khối tươi và khô phân trên mặt đất cho lâm phần rừng trồng Mỡ.....	69
4.7.5. Đề xuất ứng dụng xác định tổng lượng CO ₂ được hấp thụ bởi các phân trên mặt đất trong lâm phần rừng trồng Mỡ.....	70
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	71
Kết luận.....	71
Kiến nghị	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	74
PHỤ LỤC	78

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CDM	: Cơ chế phát triển sạch (Clean Development Mechanism)
IPCC	: Ủy ban liên Chính phủ về biến đổi khí hậu (The Intergovernmental Panel on Climate Change)
UNFCCC	: Công ước chống biến đổi khí hậu toàn cầu (United Nations Framework Convention on Climate Change)
P.T	: Phương trình
OTC	: Ô tiêu chuẩn
VRR	: Vật rơi rụng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 4.1: Cấu trúc sinh khối tươi cây cá thể Mỡ.....	41
Bảng 4.2: Mối quan hệ giữa tổng sinh khối tươi cây cá thể Mỡ với đường kính thân cây ($D_{1.3}$).....	43
Bảng 4.3: Cấu trúc sinh khối khô cây cá thể Mỡ trong rừng trồng.....	45
Bảng 4.4: Mối quan hệ giữa tổng sinh khối khô cây cá thể Mỡ với đường kính thân cây ($D_{1.3}$).....	46
Bảng 4.5: Tỷ lệ sinh khối khô so với sinh khối tươi cây cá thể (%).....	47
Bảng 4.6: Mối quan hệ giữa tổng sinh khối khô với sinh khối tươi cây cá thể Mỡ trong rừng trồng.....	47
Bảng 4.7: Cấu trúc sinh khối cây bụi, thảm tươi dưới tán rừng trồng Mỡ.....	48
Bảng 4.8: Mối quan hệ giữa sinh khối tươi và sinh khối khô cây bụi, thảm tươi trong rừng trồng Mỡ.....	49
Bảng 4.9: Cấu trúc sinh khối vật rơi rụng trong rừng trồng Mỡ.....	50
Bảng 4.10: Mối quan hệ giữa sinh khối tươi và sinh khối khô vật rơi rụng.....	51
Bảng 4.11: Tổng sinh khối tươi toàn lâm phần theo độ tuổi.....	52
Bảng 4.12: Mối quan hệ tổng sinh khối tươi phần trên mặt đất toàn lâm phần với các nhân tố điều tra.....	54
Bảng 4.13: Tổng sinh khối khô phần trên mặt đất toàn lâm phần theo độ tuổi.....	55
Bảng 4.14: Mối quan hệ giữa tổng sinh khối khô phần trên mặt đất toàn lâm phần với các nhân tố điều tra.....	57
Bảng 4.15: Cấu trúc lượng carbon tích lũy trong cây cá thể.....	57
Bảng 4.16: Hàm lượng carbon ở các vị trí khác nhau trên thân.....	59
Bảng 4.17: Mối quan hệ giữa tổng lượng carbon tích lũy trong cây cá thể với các nhân tố điều tra.....	60
Bảng 4.18: Mối quan hệ giữa carbon với sinh khối khô cây cá thể.....	61
Bảng 4.19: Cấu trúc carbon tích lũy trong cây bụi, thảm tươi ở rừng trồng Mỡ.....	62
Bảng 4.20: Mối quan hệ giữa carbon với sinh khối khô cây bụi, thảm tươi.....	62

Bảng 4.21: Lượng carbon tích lũy trong vật rơi rụng ở rừng trồng Mỡ.....	63
Bảng 4.22: Mối quan hệ giữa lượng carbon với sinh khối khô vật rơi rụng.....	63
Bảng 4.23: Hàm lượng carbon tích lũy trong lâm phần	64
Bảng 4.24: Hàm lượng CO ₂ hấp thụ phần trên mặt đất trong lâm phần	65
Hình 4.7: Biểu đồ tổng lượng CO ₂ hấp thụ toàn lâm phần.....	66
Bảng 4.25: Mối quan hệ giữa CO ₂ được hấp thụ bởi phần trên mặt đất toàn lâm phần với các nhân tố điều tra	66